

MGBAPỤTA NKE MMADỤ

Jenesis 3:1-19; Qpupu 6:1-8; Ndi Efesos 2:1-7; I Ndi Tesalonaika 4:13-18

IHE ÒMÙMÙ 104 – Nke Ndiokenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ndi JEHOVA agbaputara agbaputa gālata kwa, were iti-nkpu-ọñu bata nime Zaion; ọñu ebigh-ebi gādi kwa n'isi-ha” (Aisaia 51:11).

I Mkwà Mbụ Banyere Mgbaputa

1. Ọnwụnwà nke agwọ ahụ nwara ime ka enwee obiabụọ na Chineke, “Ọ gābu ezie na Chineke siri?” Jenesis 3:1; Nkpughe 12:9
2. Ọdịda nke Adam na Iv n'ọnwụnwà nke Setan, Jenesis 3:2-8
3. Site n'ọbụbụọny nke mmehie ekwererị mkwà mgbaputa, “Nkpuru ahu gēchifia gi n'isi,” Jenesis 3:9-19; I Ndi Kọrint 15:22

II Nnaputa nke Ụmụ Israel Ụdị nke Mgbaputa ahụ

4. Ngọzi Chineke nke pụrụ iche nye Israel n'ihị ọgbụgbandụ nke Ya na Abraham, Qpupu 6:1-4; Jenesis 12:2,3
5. Mkwà Ya maka “igbaputa” ha pụọ n'orù nke Ndi Ijpt, Qpupu 6:5, 6; 12:12-14; Levitikos 17:11
6. Mee kwa ha ndi nke Ya wee kpobata ha n'Ala Mkwà ahụ, Qpupu 6:7, 8; 19:4-6

III Mgbaputa nke Ndi Azọputaworo N'oge Di Ugbu a

7. Mmadụ n'ọnọdụ nke ndahie ya “ka emere ka ọ di ndu baa” ná ndụ ọhụ, Ndi Efesos 2:1; I Ndi Kọrint 15:45
8. Ụzọ ndahie nke ụwa nke a nke o sooro tupu agbaputa ya, Ndi Efesos 2:2, 3, 12; Abù Qma 1:1, 2
9. Mbiliten'ọnwụ nke imemmụọ nke mmadụ ahụ onye agbaputaworo site na Kraist, Ndi Efesos 2:4-7; Ndi Rom 6:4

IV Óké Mmezu nke Mgbaputa ahụ

10. Ọ dighi ihe kwesiri ime ka erue uju dika ndi ụwa n'ihị ndi ná ararụra nime Jisọs, I Ndi Tesalonaika 4:13, 14; 2 Ndi Kọrint 7:10
11. Mbiliten'ọnwụ nke ndi “nwuru” nime Kraist n'oge ọbibiya Ya, I Ndi Tesalonaika 4:15, 16; Job 19:22-27
12. Mbubiga nke “ndi di ndu” nime Kraist izute Onyenweanyi na mbara eluigwe, I Ndi Tesalonaika 4:17, 18; Ndi Hibru 11:5; I Ndi Kọrint 15:51

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Àtùmààtù nke Chineke Maka Mgbaputa

Àtùmààtù nke Chineke banyere mgbaputa abughị nroputa emeworo mgbe mmadụ dapusiri. Ọ bụ ihe atụputaworori dika ihe Chineke bu ụzọ mara si di tupu okikè mmadụ, n'ihị Nwaaturu ahụ onye “egbuworo site n'oge ito ntọala nke uwa” (Nkpughe 13:8). Ọ dighi anya ekwuputara ọbụbụọny nke mmehie nye ụwa n'ihị ọdida Adam, náetufughị oge, Chineke, n'ihun'anya Ya nke náenweghi nsotu banyere mmadụ furuefu, kpughere ọbuná okara nke atùmààtù Ya nke di ukwu banyere mgbaputa. O kwururị ihe banyere Mkpuru ahụ nke gaechifia isi agwọ ahụ, mkpuru ahụ bụ Kraist. Mesaia ahụ ekwere ná mkwà Ya mere ná mmalite nke akuko banyere mmadụ, anyi naahụ ka Jon 3:16 mezuworo, “N'ihị na Chineke huru uwa n'anya otú a, na Ọ nyere ọbuná Okpara Ọ muru nání Ya, ka onye ọ bula nke kwere na Ya we ghara ila n'iyi, kama ka o nwe ndu ebigh-ebi.”

Nnaputa nke Israel Site n'Ijpt

N'ibanye n'atùmààtù nke Chineke banyere mgbaputa, Ebel wetara ufodu umu eburu uzọ mu nke igwe ewu na aturu ya. JEHOVA wee lee Ebel, lee kwa onyinye inata iruoma ya anya oma, n'ihị ọbara ahụ awusiri, nke ọ bụ ma asi na ọ dighi, mgbaghara mmehie adighi. Ya mere n'oge niile nke ndi nnaochie, enwere otutu mmadụ ndi chorori Chineke ma chota kwa Ya n'ihị na dika Ebel, ha wetara onyinye nke sitere n'igwe ewu na aturu ha. Ufodu ndia bụ Noa, Abraham, Job, ndi amuma na otutu ndiozo ndi hutara amara n'iru Chineke n'ihị na ha ji ọbara choo mgbaputa.

Ma nnaputa nke Ụmụ Israel pụọ n'orù nke ichi ha n'ihie ike nke ndi Ijpt bụ mgbaputa Chineke pụrụ iche nye mmadụ, n'ihị na dika ha naatá ahuhụ site n'iehotiti nke ndi Ijpt ndi náachị ha n'ihieike, otú a kwa ka mmadụ taworo ahuhụ site n'ọnọdụ ibụ orù nke Setan. “Uzọ ndi nghogbu bu nání nkume.” Ná mmalite okwu nke Testament Ọhụ, okwu a nke bụ **igbaputa** putara **izoputa**, nke putara **izoputa**, site n'ulọahia nke Setan dika apuru ikwu ya. Onye mmehie bụ onye erere nye ime mmehie nke bụ na ọ nọ n'ulọahia nke Setan. Ozọ olileanya nnaputa adirighi ya rue mgbe agaakwu ugwo nke mgbaputa ahụ. Ọ dighi nwanna, eyi maobu mmadụ ọ bula nke pụrụ ikwu ugwo ahụ. Edewo ya si, “O we hu na ọ digh onye ọ bula di, ibubo we nwua Ya n'aru na ọ digh onye narioro ayi ariri” (Aisaia 59:16).

Ọ bụ náání Jisọs nime Eluigwe bụ Onye pụrụ ikwu ugwo mgbaputa nke mmadu ya mere, Ọ rapuru ocheeze Ya wee bịa n'ụwa ahụ nke a iji Ọbara Ya dị óké onuahia kwuo ugwo ahụ na Kalvari. Obe nke Kalvari naatụaka ụzọ abuo -- ọ naatughachi aka n'oge nke Iwu; náatụ kwa aka n'odịn'iru banyere ụbọchị niile nke amara. Mgbaputa ahụ nke Kraist wetara ruru elu ụwa dum. Ọ naeweta olileanya nye ọra mmadu sitere n'ebo niile, mba niile na asụsụ niile. Ọ bụ náání olileanya nke ụwa niile nwere taa.

Chineke nke bi n'Eluigwe nuru isude nke Ụmụ Israel, ma site n'ebere Ya. Ọ bịa ịnaputa ha; ma n'uzo nke aka Ya na nime atumàatù nke Ya, Ọ dupụtara ha pụo n'orù site n'ogweaka di elu na aka diike. O nye ha iwu ka ha were site nime igwe aturu ha otu nwaaturu naenweghi ntupọ -- otu nwaaturu nye ezinaulo ọ bula, ka egbue kwa nwaaturu ahụ, tinye kwa ọbara ya n'okwa, ma were ukwu hyssop fesa ọbara ahụ n'ofiere ụzọ na n'awara ụzọ abuo nke ulo ha niile. O wee si, "Mgbe M'huru ọbara ahụ, M'gāgabiga unu." N'abali ahụ óké itimkpu ákwá di n'Ijpt. Mmụozi ahụ nke náetigbu etigbu gabigara n'ala ahụ ma n'ebe obibi ọ bula nke ọbara ahụ naadighi nwa ọ bula nke eburu ụzọ mmuo nke ezinaulo ahụ nwuru -- site na Fero n'elu ocheeze ya rue n'anumanu nke di n'ohia. Ma ọ dighi onye nwuru na Goshen, n'ihia na ha nọ n'okpuru ọbara. N'abali ahụ ebe ndi iro ha naapughị igbochi ha, Ụmụ Israel chikotara ibu ha niile wee zoro ije pụo n'Ijpt site n'odudu nke ogidi oku n'abali na ogidi igweoji n'ehihie. Ibu oru nke ichi ha n'ihe ike ahụ aburwo ihe garaaga!

Ọbara nke nwaaturu ahụ n'abali nke Ngabiga ahụ naatụ aka banyere Kraist. Mgbe náání otu onye ahụ naabiaru akuku Jodan. Jón Onyeowummiri tiri mkpu si, "Le, Nwa-aturu Chineke, Nke nebupu nmehie nke uwa"! Itimkpu ahụ nke Jón Onyeowummiri tiri kwesiri ikpote olileanya n'obi nke onye ọ bula ibu mmehie na anyigbu. Óké mmehiiwu juputara n'ụwa n'oge di ugbo a, mere ihun'anya nke otutu mmadu wee ná aju oyi. Ma anyi ka nwereike iso Jón tie mkpu ahụ: "Le, Nwa-aturu Chineke, Nke nebupu nmehie nke uwa"! Gi onye nọ n'uloahia nke Setan, lee Nwaaturu Chineke anya! Lee Nwaaturu Chineke anya!

Mgbaputa nke Ndi Azoputaworo N'oge Ugbo a

Oge Ụmụ Israel gabigara Osimiri Uhie dika n'ala akoro; mgbe ha guzoro n'udo n'ofe ozo, na ndi agha nke Fero ndi naachuso ha mikpuru n'ogbu mmiri ahụ, mgbe ahụ dika ike ha ra, ha teghariri egwu onu bu kwaa abu otuto nye Chineke ha n'icheta óké nnaputa ahụ nke anaputara ha. Otú a ka ọ gaadi onyemehie ọ bula onye choputaworo nnaputa site na Kraist Jisọs. "Ọ buru na onye ọ bula di nime Kraist, ọ bu onye ekere ohu: ihe ochie agasiwo; le ha aghowo ihe ohu."

Pól Onyeozi ji omumu ohu tunyere mbiliten'onwu: "Ma obu unu amagh na ka ayi ra, bu ndi emere baptizim iba nime Kraist Jisus, emere ayi baptizim iba n'onwu ya? Ya mere esitere na baptizim ayi liko ayi na Ya iba n'onwu ahu: ka, dika esitere n'ebube nke Nna-Ya me ka Kraist si na ndi nwuru anwu bilie, ka ayi onwe-ayi we jeghari kwa ná ndu ohu otu a" (Ndi Rom 6:3, 4). Ya mere onye amuru ohu enwewo mbiliten'onwu nke imemmuo. Ike nke mbiliten'onwu nke Okpara Chineke naalolu nime onye ahụ, naagba ya ume iso Chineke jeé ije n'eziomume na idinsọ dika Inok nke mgbe ochie. "Unu-onwe-unu ka O me-kwa-ra ka unu di ndu, mgbe unu nọ n'onwu site na ndahie nile unu na nmehie nile unu, nke unu jeghariri nime ha n'oge gara-aga n'uzo oge nke uwa nka dika onyeisi nke ike nke mbara elu-igwe si cho, bu mo ahu nke nulusi olu ike nime unu nke ekwenyegh-ekwenye ugbo a Ma Chineke, ebe ọ bu ogaranya n'ebere, n'ihia oké ihu-n'anya-Ya Ọ huru ayi, obuna mgbe ayi nọ n'onwu site na ndahie nile ayi, O mere ka ayi so Kraist dikọ ndu (ejiwo amara zoputa unu), me kwa ka ayi so Ya si n'onwu biliko, me kwa ka ayi so Ya noduko n'ebe di n'elu-igwe, nime Kraist Jisus." (Ndi Efesos 2:1, 2, 4-6).

Ma ọ dighi onye azoputaworo puru igonari, ebe o nwere otutu ihe nke ọ gaanuri óké onu ndu nke mmeri, ndu nke udo na onu, nke náeme ka ndu ochichiri ahụ garaaga di ka ihe nro nke náatụ egwu n'itunyere ha abuo. Dika Pól kowara ya. "Unu guzoro ichie n'ebe Kraist nọ n'oge ahụ, ndi emere-ri ka unu buru ndi ala-ozo n'ebe onodu ndi amuru ndi Israel di, unu bu kwa ndi-obia n'ebe ogbugba-ndu nile nke nkwa ahụ di, ndi nenwegh olile-anya, ndi namagh kwa Chineke n'awa" (Ndi Efesos 2:12). Ihe mgbawe nke omumu ohu ahụ naeweta di ukwu ri nne nke na ufodu naeme ka agaasi na mgbaputa ha kwesiri na njem ha dika ndi Kraist n'eluwa. Ma Baibul nwere ihe kaririakari nke ọ naagwa anyi banyere atumàatù nke Chineke maka mgbaputa.

Mmezu Ukwu nke Mgbaputa

Ná ndi Hibru 9:28 anyi naagu "Kraist, ebe echere Ya n'iru Chineke nani otu mgbe iburu nmehie nile nke otutu madu, ọ gēme kwa ka ndi neche Ya hu Ya anya nke ugbo abua, ma nmehie adigh ya, ka ewe zoputa ha." Mmalite nke amaokwu a "Kraist, ebe echere ya n'iru Chineke nani otu mgbe iburu nmehie nile nke otutu madu," abughi ihe siriike nye onye kwereekwe igkota. Nke ahụ, ka anyi maara, na emezuru ya n'obibia mbu nke Jisọs mgbe O bururi mmehie anyi n'aru Ya n'elu obe. Ma akuko nke ikpeazu nke amaokwu ahụ bu ihe naedozighi anya, "Ọ gēme kwa ka ndi neche

Ya hu Ya anya nke ugbò abua, ma nmehie adigh ya, ka ewe zoputa ha.” Ufodu ndi Kraist naeme ka agaasi na nnwaputa ha dika ndi Kraist kwusiri n’igu mmadu na ndi eziumume, naekweghi ihe o bula banyere nwaputa niile ozọ di omimi dika odudonso na owuwummiri nke Mmuo Nso. Ma o nweghi ihe mgbagwoju anya di n’igosiputa okwu ndi ahụ ekwuworo -- nzoputa anyi bu ihe amaara nkeoma ma jikota ya na obibia Ya “nke ugbò abua.” Ya mere idi mkpa nke okwu ndi a bu ihe atuputara na nkwa okwu a; “Ndi nēche Ya.” Nke a naechetara anyi ndumodu nke Onyenweanyi Jisos, “onye were ntachi-obi nogide rue ogwugwu ihe nile, onye ahu ka agazoputa” (Matiu 24:13).

Eleghiana amaokwu olenale nke eweere site n’ihe odide nke pita Onyeozu gaeme ka ozizi a doo anya nkeoma: “Onye agoziri agozu ka o bu, bu Chineke na Nna nke Onyenweanyi Jisus Kraist, Onye muru ayi ozọ, dika oké ebere ya si di, ka ayi we nwe olile-anya di ndu, site na nbilite ahu nke Jisus Kraist si na ndi nwuru anwu bilite ka ayi we keta nketa nke anapugh imebi, nke anadigh emeru kwa emeru, nke nadigh atalata kwa, nke edebeworo n’elu-igwe nye unu, ndi ewere ike nke Chineke nēche-nche site n’okwukwe **rue nzoputa nke edoziworo ikpughe n’oge ikpe-azu**” (I Pita 1:3-5).

Ileanya Obibia nke Onyenweanyi

O bu ihe putara ihe site ebe ndia emeturu aka na nzoputa anyi (maobu mgbaputa), site n’ubochi ahụ amuru anyi ohu bu ihe naadigide rue ogologo ihe anyi n’eluwa rue kwa n’obibia nke Onyenweanyi -- “Ma o buru na ayi n’ejeghari n’ihe ahu, dika ya onwe-ya no n’ihe ahu.” Ya mere mgbaputa naamalite site n’igu mmadu n’onye eziumume, anaeme kwa ka o zue oké n’otuto n’oké ubochi ahụ mgbe Onyenweanyi gaesi n’Eluigwe ridata ibia kpọọ Nwunye Ohu Ya nke naechere Ya. O bu ubochi ahụ ka Pol Onyeozu naarutu aka n’ezie nime akwukwo ozi ya nke o degara Ndi Efesos, “Unu eme-kwa-la ihe gwute Mo Nso nke Chineke, Onye akara unu akara nime Ya rue ubochi mgbaputa” (Ndi Efesos 4:30). O naadusi kwa anyi odi ike ka anyi naejegharisi ike naechesi kwa obibia nke Jisos ike ka ubochi nke mgbaputa wee buru olileanya juru n’onu nke obi anyi, nke gaakpali anyi ino na njikere rue obibia Ya. “N’ihi na egosiri amara nke Chineke, newetara madu nile nzoputa, ndo ayi aka na nti ka ayi we ju asopugh Chineke na agu ihe odi di n’uwa, we di ndu uche zuru oké na nke ezi-omume na nke isopuru Chineke n’oge di ugbo a; **nēche olile-anya ahu di ngozi, na ngosi nke ebube nke Chineke uku ahu, Nke bu kwa Onye-nzoputa-ayi, Jisus Kraist**” (Taitos 2:11-13). Ndi Kraist ahụ ndi no n’anaru na ndi daghachiri azu nke oge a adighi ejide kwa “olile-anya ahu di ngozi.” Otutu nzuko di ichiche ndi kweworori n’obibia Ya atufuwo ozizi di otu a n’uju ya ma ha naasi, “Ole ebe nkwa nke obibia-Ya di?” Ha ajwo kwa Kraist ahụ Onye siri, “O buru kwa na Mu aga idoziri unu ebe, agajem ibia ozọ, M’ganara kwa unu nye onwem, ka unu onwe-unu we no kwa ebe Mu onwem no.” Ma n’akuku ozọ, o di igwe mmadu ndi naekwuputa na ha kwere na obibia Ya ma ndu ha naebi naagonari ihe ha kwere. Ha apugh iguzo n’iru Ya n’ubochi ahụ. Otu o di Jisos ka nwere mmadu -- igwe aturu nta ahụ ndi o di nna ahụ ezi mma inye ha alaeze. Ha naaga n’iru ijidesi olileanya ahụ di ngozi ike, ma naesonye kwa n’ekpere nke Jon Onyemkpughe, “Bia, Onye-nwe-ayi Jisus” (maobu), “Obuna ugbo a bia Onye-nwe-ayi Jisus.”

Ebe Di Elu na Ndagwurugwu Di Ichiche

Ma otu o di enwere akuku ndu ozọ nke OnyeKraist nime njem ya n’eluwa nke adusiri anyi odi ike n’Okwu Chineke banyere ya, nke anyi naapugh ilefuru anya. Na mmalite ndu nke OnyeKraist o naenwe ohu nke ino n’ebe di elu ebe enwere naani udo n’onu na obiuto. Ma mgbe o naaga nzokwu olenale o naachoputa na o di otutu ndagwurugwu di omimi nke o gaagabiga. N’oge naadighi anya ka Pita Onyeozu tinyere n’obi nke OnyeKraist echiche nke ihe “nketa nke anapugh imebi, nke anadigh emeru kwa emeru, nke nadigh atalata kwa, nke edebeworo n’eluigwe nye unu,” na o siri, “Nke obi nato unu utu nke uku nime ya, o bu ezie na emere ka o wuta unu n’onwunwa di ichiche nwa oge ugbo a, ma asi na o di nkpa, ka nnwaputa nke okwukwe unu, ebe o dikariri ola-edo oké onu-ahia nke uku, bu ola-edo nke nala n’iyi, o bu ezie na aneji oku nwaputa ya, ka ewe hu nnwaputa ahu na o neweta otuto na ebube na nsopuru nime nkpuhe nke Jisus Kraist” (I Pita 1:4, 6, 7). Jisos chetaara ndi naesozo Ya na “N’uwa unu nenwe nkpagbu: ma nwenu obi-ike; Mu onwem emeriu uwa” (Jon 16:33). Onyenweanyi kwa, site n’onu Pol Onyeozu duru anyi odi si, “Nwam, agula ya n’ihe nta, bu ozizi Onye-nwe-ayi nēzi gi site n’inye gi ahuhu, ada-kwa-la mba mgbe o natu gi nmehie gi n’anya; N’ihi na onye Onye-nwe-ayi huru n’anya ka O nēzi ihe site n’inye ya ahuhu, O nāpia kwa nwa o bula O nanata utari” (Ndi Hibru 12:5, 6). Nke a bu otu uzọ nke Chineke ji nime amamihe Ya na nime ebere Ya kwa, naeme ka ndi Ya zue oké maka Alaeze eluigwe ahụ. Ozọ Onyeozu ahụ n’onweya gafere otutu oké mkpagbu ma o puru ikwu kwa si, “Anamagu na ahuhu nile nke oge di ugbo a ekwesigh ka ekwuputa ha ma ele ebube ahu anya, bu nke agaje ikpughe n’ebe ayi no.” O di kwa mkpa ka anyi onweanyi, dika ya onweya, naele anya gafere “nkpagbu-ayi nke di nfe” legide mkwa nke obibia Ya anya, rue oké ubochi nke mgbaputa ahụ. “N’ihi na ala ayi di n’elu igwe ugbo a; site n’ebe ayi nēchesi kwa onye-nzoputa ike, bu Onye-nwe-ayi Jisus Kraist: Onye gēme aru nke onodu ayi di ala

ka o nwe oyiyi ọhụ, ka ya na aru nke ebube Ya we nwekọ otù udi, dika ilusi-ọlu-ike ahu si di nke o ji pu ọbuná ido ihe nile n'okpuru Onwe-ya" (Ndi Filipai 3:20, 21).

Óké nsogbu dị n'ụwa ugbo a. Ihe náemebiiwu naabauba, ịhun'anya nke ndị ka n'etiti mmadụ naajụ kwa oyi. Anyị bi nime oge dị óké egwù. "N'ihì na ayi matara na ihe ekere-eke nile nāsukọ ude, ime nēmekọ kwa ha, rue ugbo a. Ma ọ bugh nání nka, kama ayi onwe-ayi, ndi nwere nkpuru mbu nke Mọ Nsọ, ọbuná ayi onwe-ayi nāsu kwa ude nime onwe-ayi, mgbe ayi nēchesi ido-ka nwa-nwoke ahu ike, bu mgbaputa nke aru ayi" (Ndi Rom 8:22, 23). Jisọs buru amuma banyere ọnọdụ ndia niile nke gaabiakwasị ụwa na mgbe ikpèazụ, O wee kwu kwa si, "Mgbe ihe ndia malitere ime, lenu anya n'elu, welie-kwa-nu isi-unu, n'ihì na mgbaputa unu nēru nso" (Luk 21:28).

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Kwue ya n'isi ebe edere ya n'Akwụkwọnsọ ihe metụtara mkwà mbụ nime Baịbùl banyere mgbaputa nke mmadụ?
2. Gịnị bụ ihe ahụ mere mmadụ ná mmalite nke òkikè nke chọrọ àtùmààtù nke mgbaputa?
3. Èmere àtùmààtù nke Chineke banyere mgbaputa tupu mmadụ adaa ka ọ bụ mgbe mmadụ dasịrị?
4. Kwue ya n'isi ebe edere ya n'Akwụkwọnsọ iji kowazie ọzịzá gị.
5. Òlee mgbe mgbaputa nke onyemmeghie naamalite?
6. Ọzọ, òlee mgbe ọ naeru mmezu ya?
7. Gịnị bụ óké ihe ahụ nke gaje ime bụ nke ejikọtara ya na mmezu nke mgbaputa nke mmadụ?
8. Gịnị bụ óké olileanya ahụ nke sitere ná mmalite náakpali ezi Nzukọ Kraist iso Onyenweanyị náeje ijè n'ịdinsọ niile?
9. Dịka OnyeKraist naagabiga mnwaputa dị icheiche n'uzọ ya dika onye ọbịa n'ụwa, gịnị bụ ihe náagba ya ume nime mnwaputa ndia?
10. Ọ bụ n'ihì gịnị ka Chineke ji kwenye ka mnwaputa ndia biakwasị OnyeKraist?